TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. birželio 9 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Vidaus mokesčiai — SESV 110 straipsnis — Mokestis, kurį valstybė narė taiko už motorines transporto priemones, kai jos pirmą kartą įregistruojamos arba pirmą kartą perrašoma nuosavybės teisė į jas — Vienodas naudotų motorinių transporto priemonių iš kitų valstybių narių ir panašių nacionalinėje rinkoje esančių motorinių transporto priemonių vertinimas“

Byloje C-586/14

dėl *Curtea de Apel Cluj* (Klužo apeliacinis teismas, Rumunija) 2014 m. lapkričio 24 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. gruodžio 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Vasile Budișan

prieš

Administrația Județeană a Finanțelor Publice Cluj

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Lycourgos, teisėjai E. Juhász ir K. Jürimäe (pranešėja),

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos R.-H. Radu, D. Bulancea ir R. Mangu,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* A. De Stefano,

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wasmeier ir G.-D. Balan,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: rumunų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 110 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Vasile Budișan ir *Administrația Județeană a Finanțelor Publice Cluj* (Klužo viešųjų finansų regioninė administracija, Rumunija) ginčą dėl mokesčio, kurį sumokėti iš V. Budișan reikalauta už naudotos motorinės transporto priemonės iš kitos valstybės narės įregistravimą Rumunijoje.

Rumunijos teisė

3 2006 m. liepos 17 d. *Legea Nr. 343/2006 pentru modificarea și completarea Legii Nr. 571/2003 privind Codul fiscal* (Įstatymas Nr. 343/2006, kuriuo iš dalies keičiamas ir papildomas Mokesčių kodekso įstatymas Nr. 571/2003; 2006 m. rugpjūčio 1 d. *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 662) į Mokesčių kodeksą įtrauktas nuo 2007 m. sausio 1 d. taikomas specialusis mokestis, kuris renkamas Rumunijoje pirmą kartą įregistruojant motorines transporto priemones (toliau – specialusis mokestis).

4 2008 m. balandžio 21 d. *Ordonanță de Urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule* (Nepaprastasis vyriausybės potvarkis Nr. 50/2008 dėl motorinių transporto priemonių taršos mokesčio; 2008 m. balandžio 25 d. *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 327, toliau – OUG Nr. 50/2008), įsigaliojusiame 2008 m. liepos 1 d., buvo nustatytas taršos mokestis už M1–M3 ir N1–N3 kategorijos motorines transporto priemones (toliau – taršos mokestis). Pareiga mokėti šį mokestį atsirasdavo pirmą kartą registruojant motorinę transporto priemonę Rumunijoje.

5 OUG Nr. 50/2008 kelis kartus buvo keistas ir galiausiai panaikintas 2012 m. sausio 6 d. *Legea Nr. 9/2012 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule* (Įstatymas Nr. 9/2012 dėl motorinėms transporto priemonėms taikomo mokesčio už išmetamus teršalus; 2012 m. sausio 10 d. *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 17, toliau – Įstatymas Nr. 9/2012), kuris įsigaliojo 2012 m. sausio 13 d. Šiuo įstatymu taršos mokestis buvo pakeistas nauju mokesčiu, motorinėms transporto priemonėms taikomu mokesčiu už išmetamus teršalus (toliau – mokestis už išmetamus teršalus).

6 Pagal Įstatymo Nr. 9/2012 4 straipsnį pareiga mokėti motorinėms transporto priemonėms taikomą mokestį už išmetamus teršalus atsiranda ne tik tada, kai transporto priemonė pirmą kartą registruojama Rumunijoje, bet su tam tikromis sąlygomis ir tada, kai Rumunijoje pirmą kartą perrašoma nuosavybės teisė į naudotą motorinę transporto priemonę.

7 Tačiau dėl 2012 m. sausio 30 d. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2012 pentru suspendarea aplicării unor dispoziții ale Legii Nr. 9/2012 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, precum și pentru restituirea taxei achitate în conformitate cu prevederile art. 4 alin. 2 din lege* (Nepaprastasis vyriausybės potvarkis Nr. 1/2012 dėl tam tikrų Įstatymo Nr. 9/2012 dėl motorinėms transporto priemonėms taikomo mokesčio už išmetamus teršalus ir pagal šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalį sumokėto mokesčio grąžinimo; 2012 m. sausio 31 d. *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 79), įsigaliojusio 2012 m. sausio 31 d., motorinėms transporto priemonėms taikomo mokesčio už išmetamus teršalus rinkimas Rumunijoje pirmą kartą perrašant nuosavybės teisę į naudotą transporto priemonę buvo sustabdytas iki 2013 m. sausio 1 d.

8 2013 m. vasario 19 d. *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule* (Nepaprastasis vyriausybės potvarkis Nr. 9/2013 dėl motorinėms transporto priemonėms taikomo aplinkos mokesčio; 2013 m. kovo 4 d. *Monitorul Oficial al României*, I dalis, Nr. 119, toliau – OUG Nr. 9/2013), kuriuo panaikintas Įstatymas Nr. 9/2012, įsigaliojo nuo 2013 m. kovo 15 d.

9 Pagal OUG Nr. 9/2013 4 straipsnį:

„[Motorinėms transporto priemonėms taikomas aplinkos mokestis] mokamas vieną kartą tokia tvarka:

a) kai pagal įstatymą daromas įrašas į kompetentingų valdžios institucijų registrus apie Rumunijos pirmojo transporto priemonės savininko nuosavybės teisių įgijimą ir suteikiamas registravimo pažymėjimas ir registracijos numeriai;

b) kai motorinė transporto priemonė vėl įtraukiama į nacionalinį motorinių transporto priemonių parką tuo atveju, jeigu ją išregistruojant iš nacionalinio motorinių transporto priemonių parko savininkui buvo grąžinta likutinė [motorinėms transporto priemonėms taikomo aplinkos mokesčio] dalis <…>;

c) kai perrašoma nuosavybės teisė į naudotą motorinę transporto priemonę, už kurią nebuvo sumokėtas nei specialus mokestis, taikomas automobiliams ir motorinėms transporto priemonėms, nei [taršos mokestis], nei motorinėms transporto priemonėms taikomas mokestis už išmetamus teršalus pagal jų registracijos momentu galiojančius teisės aktus;

d) kai perrašoma nuosavybės teisė į naudotą motorinę transporto priemonę, dėl kurios teismas nurodė grąžinti mokestį arba ją registruoti nesumokėjus specialaus mokesčio, taikomo automobiliams ir motorinėms transporto priemonėms, [taršos mokesčio] ar motorinėms transporto priemonėms taikomo mokesčio už išmetamus teršalus.“

10 OUG Nr. 9/2013 7 straipsnio 2 dalyje skelbiama:

„[Motorinėms transporto priemonėms taikomo aplinkos mokesčio] likutis yra suma, kuri turėtų būti sumokėta už atitinkamą transporto priemonę, jeigu ji būtų registruojama jos pašalinimo iš nacionalinio automobilių parko dieną, apskaičiuojama remiantis teisės aktais, pagal kuriuos nustatomas įregistruojant mokėtino mokesčio dydis, apskaičiuojamas atsižvelgiant į [Rumunijos lėjų (RON)] kursą, taikomą įregistravimo momentu ar perrašant motorinės transporto priemonės nuosavybės teises, atsižvelgiant į automobilio amžių pašalinant jį iš nacionalinio automobilių parko.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 2013 m. birželio 5 d. V. Budișan įsigijo naudotą motorinę transporto priemonę, 2006 m. pagamintą ir pirmą kartą įregistruotą Vokietijoje.

12 Tam, kad galėtų įregistruoti šią transporto priemonę Rumunijoje, V. Budișan Rumunijos institucijoms turėjo sumokėti 5 300 RON (apie 1 193 EUR) sumą motorinėms transporto priemonėms taikomo aplinkos mokesčio (toliau – aplinkos mokestis), kaip tai numatyta OUG Nr. 9/2013.

13 Manydamas, kad OUG Nr. 9/2013 yra nesuderinamas su SESV 110 straipsniu, V. Budișan pateikė skundą *Tribunalul Cluj* (Klužo pirmosios instancijos teismas) prašydamas nurodyti Klužo viešųjų finansų regioninei administracijai grąžinti jo sumokėtą aplinkos mokestį.

14 2014 m. balandžio 3 d. sprendimu *Tribunalul Cluj* (Klužo pirmosios instancijos teismas) atmetė šį skundą. Anot šio teismo, OUG Nr. 9/2013 yra suderinamas su Sąjungos teise, nes įvežti produktai, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra nauji, ar naudoti, pagal jį nėra diskriminuojami, palyginti su nacionaliniais produktais. Tuomet pareiškėjas pagrindinėje byloje pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme.

15 *Curtea de Apel Cluj* (Klužo apeliacinis teismas) mano, kad OUG Nr. 9/2013 numatyto aplinkos mokesčio suderinamumo su SESV 110 straipsniu klausimas kyla dėl dviejų aspektų. Pirma, šis teismas teiraujasi, ar suderinama su šiuo straipsniu tai, kad OUG Nr. 9/2013 numatyta, jog transporto priemonių registracija Rumunijoje, dėl kurios jau buvo sumokėtas specialusis mokestis, taršos mokestis arba mokestis už išmetamus teršalus, yra atleista nuo aplinkos mokesčio, jeigu vieno iš anksčiau mokėtų mokesčių likutis, įtrauktas į minėtų transporto priemonių vertę, yra mažesnis už aplinkos mokesčio sumą. Iš tiesų dėl šio atleidimo nuo mokesčio parduodant šias transporto priemones jų kaina yra mažesnė nei transporto priemonių iš kitų valstybių narių, už kurias reikia sumokėti naują mokestį, todėl yra skatinamas nacionalinių naudotų transporto priemonių pardavimas, palyginti su panašiomis transporto priemonėmis, įvežtomis iš kitų valstybių narių.

16 Antra, minėtas teismas teiraujasi dėl aplinkos mokesčio rinkimo tvarkos suderinamumo su SESV 110 straipsniu. Iš tiesų transporto priemonės, kuri yra nacionalinėje rinkoje ir už kurią nebuvo sumokėtas joks mokestis dėl to, kad ši transporto priemonė buvo įregistruota iki 2007 m. sausio 1 d., arba dėl to, kad jos savininkui buvo grąžintas anksčiau sumokėtas mokestis, savininkai pagal OUG Nr. 9/2013 gali naudoti minėtą transporto priemonę nesumokėję aplinkos mokesčio iki šios transporto priemonės pardavimo, t. y. būsimo ir neaiškaus įvykio, o iš kitos valstybės narės įvežtos panašios transporto priemonės savininkas gali ją naudoti tik 90 dienų, tada privalo ją įregistruoti ir dėl šios priežasties sumokėti minėtą aplinkos mokestį.

17 Šiomis aplinkybėmis *Curtea de Apel Cluj* (Klužo apeliacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar atsižvelgiant į OUG Nr. 9/2013 nuostatas ir į [aplinkos] mokesčio tikslą reikia konstatuoti, kad SESV 110 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis Sąjungos valstybei narei nustatyti mokestį už išmetamus teršalus, taikomą įregistruojant iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės įvežtas motorines transporto priemones, tačiau netaikomą įregistruojant perleidžiamą nacionalinėje rinkoje jau esančią motorinę transporto priemonę, už kurią jau buvo sumokėtas toks arba panašus mokestis, nors tokio mokesčio likutis, įtrauktas į nacionalinėje rinkoje esančios motorinės transporto priemonės vertę, yra mažesnis už naują mokestį?

2. Ar atsižvelgiant į OUG Nr. 9/2013 nuostatas ir į [aplinkos] mokesčio tikslą reikia konstatuoti, kad SESV 110 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis Sąjungos valstybei narei nustatyti mokestį už išmetamus teršalus, taikomą įregistruojant iš kitos Sąjungos valstybės narės įvežtas motorines transporto priemones, tačiau šis mokestis už nacionalines motorines transporto priemones mokamas tik perrašant nuosavybės teises į šią transporto priemonę, todėl iš užsienio įvežta transporto priemonė gali būti naudojama tik sumokėjus mokestį, o nacionalinė transporto priemonė gali būti naudojama neribotą laiką nesumokėjus mokesčio iki galimo nuosavybės teisių į ją perrašymo, kai naujas savininkas ją turi įregistruoti savo vardu?“

Dėl prejudicinių klausimų

18 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar SESV 110 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jame draudžiama, pirma, tai, kad valstybė narė nustatytų motorinėms transporto priemonėms taikomą mokestį, kuris imamas jas pirmą kartą registruojant šioje valstybėje narėje ir už jau šioje valstybėje narėje įregistruotas transporto priemones, kai pirmą kartą perrašoma nuosavybės teisė į jas, ir, antra, tai, kad ši valstybė narė atleidžia nuo šio mokesčio jau įregistruotas transporto priemones, už kurias sumokėtas anksčiau galiojęs mokestis, kuris nebuvo grąžintas, kai to mokesčio likutis, įtrauktas į minėtų transporto priemonių vertę, yra mažesnis už naujo mokesčio sumą.

19 Primintina, kad SESV 110 straipsnio tikslas – užtikrinti laisvą prekių judėjimą tarp valstybių narių įprastomis konkurencijos sąlygomis. Juo siekiama panaikinti bet kokios formos apsaugą, galinčią atsirasti kitų valstybių narių gaminius apmokestinus vidaus mokesčiais, ypač jeigu jie yra diskriminuojamojo pobūdžio (2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 28 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

20 Todėl SESV 110 straipsnio pirmoje pastraipoje kiekvienai valstybei narei draudžiama apmokestinti kitų valstybių narių gaminius vidaus mokesčiais, didesniais už tuos, kuriais ji apmokestina panašius vietos gaminius.

21 Nagrinėjamu atveju ir, kalbant vien apie naudotų transporto priemonių pardavimą, dėl kurių pateikti šie prejudiciniai klausimai, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad OUG Nr. 9/2013 nustatomas aplinkos mokestis, kuris imamas, pirma, už įvežtas naudotas transporto priemones jas pirmą kartą registruojant Rumunijoje ir, antra, už šioje valstybėje narėje jau įregistruotas transporto priemones, kai šioje valstybėje narėje pirmą kartą perrašoma nuosavybės teisė į šias transporto priemones.

22 Be to, OUG Nr. 9/2013 4 straipsnio c punkte nuo minėto aplinkos mokesčio atleidžiamas nuosavybės teisės į nacionalines naudotas transporto priemones, perrašymas, kai jas registruojant Rumunijoje jau buvo sumokėtas specialusis mokestis, taršos mokestis arba mokestis už išmetamus teršalus, išskyrus d punkte numatytus atvejus, kai teismas nurodė grąžinti atitinkamą mokestį.

23 Siekiant išsiaiškinti, ar apmokestinus taip, kaip nustatyta OUG Nr. 9/2013, sukuriama SESV 110 straipsnio pirmoje pastraipoje draudžiama diskriminacija, reikia išnagrinėti, pirma, šio mokesčio poveikį konkurencijai tarp naudotų transporto priemonių iš kitų valstybių narių (ne Rumunijos) ir nacionalinių transporto priemonių, kurioms taikomas šis mokestis. Antra, reikia išnagrinėti, šio apmokestinimo neutralumą atsižvelgiant į konkurenciją tarp pirmųjų transporto priemonių ir panašių nacionalinių transporto priemonių, kurioms taikomas pirmesniame punkte aprašytas atleidimas nuo mokesčio.

24 Šiuo klausimu iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad „kitų valstybių narių gaminiai“, kaip jie suprantami pagal SESV 110 straipsnį – tai kitose valstybėse narėse nei atitinkama valstybė narė parduoti pateiktos transporto priemonės, kurios, nupirktos pastarosios valstybės narės rezidento, gali būti įvežtos ir joje eksploatuojamos, o panašios nacionalinės transporto priemonės, t. y. „vietos gaminiai“, kaip jie suprantami pagal SESV 110 straipsnį, – tai tokio paties tipo, tų pačių charakteristikų ir to paties nusidėvėjimo naudotos transporto priemonės, pateiktos parduoti toje valstybėje narėje (2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 31 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

25 Todėl SESV 110 straipsnyje reikalaujamo neutralumo nebereikia vertinti atsižvelgiant į Rumunijoje eksploatuojamas motorines transporto priemones, kurios nepateiktos parduoti. Kaip tik dėl to, kad šios transporto priemonės nepateiktos rinkai, jos nekonkuruoja su kitomis transporto priemonėmis, nesvarbu, ar tai būtų nacionalinėje rinkoje, ar kitų valstybių narių rinkose esančios transporto priemonės (2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 32 punktas).

Dėl aplinkos mokesčio fiskalinio neutralumo atsižvelgiant į konkurenciją tarp naudotų transporto priemonių iš kitų valstybių narių ir panašių Rumunijos transporto priemonių, kurios jau įregistruotos šioje valstybėje narėje ir kurioms netaikomas atleidimas nuo mokesčio, numatytas OUG Nr. 9/2013

26 Taikant SESV 110 straipsnį, ypač lyginant įvežtų naudotų transporto priemonių ir nacionalinėje teritorijoje jau esančių naudotų transporto priemonių apmokestinimą, reikia atsižvelgti ne tik į mokesčio, t. y. aplinkos mokesčio, tarifą, bet ir į apmokestinimo šiuo mokesčiu pagrindą bei tvarką (2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 33 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

27 Be to, valstybė narė už įvežtas naudotas motorines transporto priemones negali rinkti mokesčio, kurio pagrindą sudaro vertė, didesnė už tikrąją transporto priemonės vertę, nes dėl to jos būtų apmokestinamos didesniais mokesčiais nei panašios nacionalinėje rinkoje esančios motorinės transporto priemonės. Todėl siekiant išvengti diskriminacinio apmokestinimo reikia atsižvelgti į faktinį motorinių transporto priemonių nusidėvėjimą (2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 34 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

28 Toks atsižvelgimas į faktinį nusidėvėjimą nebūtinai reiškia, kad reikia vertinti kiekvieną transporto priemonę ar atlikti jos ekspertizę. Iš tikrųjų siekdama išvengti tokiai sistemai būdingo sudėtingumo ir įstatymuose ar kituose teisės aktuose įtvirtinusi fiksuotas skales, apskaičiuotas pagal kriterijus, kaip antai: transporto priemonės amžių, ridą, bendrą būklę, variklio tipą, markę arba modelį, valstybė narė gali nustatyti automobilių vertę, paprastai labai panašią į jų tikrąją vertę (žr. 2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 35 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

29 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, ypač iš Rumunijos vyriausybės pateiktų pastabų, kurių tikrumą turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, matyti, kad aplinkos mokesčio suma nustatoma pagal skalę, į kurią įtraukti objektyvūs ir skaidrūs kriterijai, kaip antai atitinkamos transporto priemonės variklio darbinis tūris, Euro taršos norma arba CO_2 emisija bei šios transporto priemonės amžius ir rida. Be to, jeigu apmokestinamasis asmuo manė, kad ši skalė neatspindi tikrojo nusidėvėjimo, jis galėjo prašyti ekspertizės, už kurią apmokestinamojo asmens mokamas atlygis negali viršyti per ją atliekamų veiksmų kainos.

30 Taigi atrodo, jog OUG Nr. 9/2013 užtikrinama, kad aplinkos mokesčio dydis būtų sumažintas taip, kad tinkamai priartėtų prie tikrosios transporto priemonės vertės; tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas (pagal analogiją žr. 2011 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Tatu*, C-402/09, EU:C:2011:219, 44 punktą ir 2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 38 punktą).

31 Be to, priešingai nei specialusis mokestis, taršos mokestis ir mokestis už išmetamus teršalus, aplinkos mokestis, koks galiojo laikotarpiu nuo 2012 m. sausio 13 d. iki 2013 m. sausio 1 d., buvo taikomas pagal tą patį apskaičiavimo metodą, pirma, naudotoms transporto priemonės iš kitų valstybių narių pirmą kartą jas registruojant Rumunijoje ir, antra, jau įregistruotoms Rumunijoje transporto priemonėms, kurioms netaikomas šio sprendimo 22 punkte aprašytas atleidimas nuo mokesčio, pirmą kartą perrašant nuosavybės teises į šias naudotas transporto priemones šioje valstybėje narėje.

32 Todėl (tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) apmokestinamųjų asmenų, kurie įsigijo naudotą transporto priemonę iš kitos valstybės narės nei Rumunija ir kurie ją įregistruoja toje valstybėje narėje, pagal OUG Nr. 9/2013 kylanti mokesčių našta yra tokia pati kaip ir apmokestinamųjų asmenų, kurie įsigijo jau šioje valstybėje įregistruotą naudotą transporto priemonę, į kurią nuosavybės teisės perrašomos pirmą kartą netaikant šio sprendimo 22 punkte nurodyto atleidimo nuo mokesčio, kai pastaroji transporto priemonė taikant aplinkos mokestį yra to paties tipo, tų pačių charakteristikų ir to paties nusidėvėjimo kaip ir transporto priemonė iš kitos valstybės narės.

33 Iš visa to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad apmokestinimas, kaip antai nustatytas OUG Nr. 9/2013, yra neutralus atsižvelgiant į konkurenciją tarp naudotų transporto priemonių iš kitų valstybių narių (ne Rumunijos) ir panašių nacionalinių transporto priemonių, kurios jau įregistruotos šioje valstybėje narėje ir nėra atleistos nuo šiame nutarime numatyto mokesčio.

Dėl aplinkos mokesčio neutralumo atsižvelgiant į konkurenciją tarp naudotų transporto priemonių iš kitų valstybių narių ir panašių Rumunijos transporto priemonių, kurios jau įregistruotos šioje valstybėje narėje ir kurioms taikomas atleidimas nuo mokesčio, numatytas OUG Nr. 9/2013

34 Kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 22 punkte, OUG Nr. 9/2013 4 straipsnio c punkte nuo aplinkos mokesčio atleidžiamas nuosavybės teisės į naudotą motorinę transporto priemonę, už kurią buvo sumokėtas specialus mokestis, taršos mokestis arba mokestis už išmetamus teršalus, perrašymas, išskyrus atvejus, numatytus šio straipsnio d punkte, kai Rumunijos teismas nurodė grąžinti atitinkamą mokestį už šią transporto priemonę.

35 Šiuo klausimu neabejotinai iš Teisingumo Teismo praktikos bylose, susijusiose su taršos mokesčiu, taikomu pagal OUG Nr. 50/2008, ir pagal Įstatymą Nr. 9/2012 taikomu mokesčiu už išmetamus teršalus, kurio rinkimas buvo iš dalies sustabdytas OUG Nr. 1/2012 (transporto priemonių registracija laikotarpiu nuo 2012 m. sausio 13 d. iki 2013 m. sausio 1 d.), matyti, kad šie mokesčiai buvo nesuderinami su SESV 110 straipsniu (2011 m. balandžio 7 d. Sprendimas *Tatu*, C-402/09, EU:C:2011:219 ir 2011 m. liepos 7 d. Sprendimas *Nisipeanu*, C-263/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:466, 2014 m. vasario 3 d. Nutartis *Câmpean ir Ciocoiu*, C-97/13 ir C-214/13, nepaskelbta Rink., EU:C:2014:229).

36 Pagal analogiją specialusis mokestis turi būti laikomas nesuderinamu su SESV 110 straipsniu, nes jis turėjo tokių pačių požymių kaip ir OUG Nr. 50/2008 numatyti mokesčiai, nesuderinami su šiuo straipsniu (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 45 punktą). Mokestis už išmetamus teršalus, taikytas pagal nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2013 m. kovo 15 d. galiojusią Įstatymo Nr. 9/2012 redakciją, taip pat nesuderinamas su SESV 110 straipsniu dėl jo rinkimo tvarkos, ypač dėl to, kad jis buvo imamas tik už nacionalines transporto priemones, už kurias nebuvo sumokėtas joks anksčiau Rumunijoje galiojęs transporto priemonių registracijos mokestis (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 47–50 punktus).

37 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad apmokestinimas, numatantis, jog naudotos transporto priemonės, kurioms taikyti tokie su Sąjungos teise nesuderinami mokesčiai, bus atleistos nuo naujo mokesčio, nagrinėjamu atveju aplinkos mokesčio, yra nesuderinamas su SESV 110 straipsniu (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 47–51 punktus).

38 Kaip, beje, ne kartą yra nusprendęs Teisingumo Teismas, registruojant motorinę transporto priemonę renkamas mokestis įeina į šios transporto priemonės vertę. Taigi, kai valstybėje narėje už mokestį įregistruota transporto priemonė vėliau šioje valstybėje perparduodama kaip naudota transporto priemonė, jos rinkos kaina apima registracijos mokesčio likutį. SESV 110 straipsnis pažeidžiamas, jeigu registracijos mokesčio už įvežtą naudotą to paties tipo, tų pačių charakteristikų ir to paties nusidėvėjimo transporto priemonę suma yra didesnė už minėtą mokesčio likutį (2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *X*, C-437/12, EU:C:2013:857, 30 ir 31 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

39 Taigi, toks su Sąjungos teise nesuderinamas mokestis, kaip minėtasis šio sprendimo 35 punkte, turi būti grąžintas kartu su palūkanomis (šiuo klausimu žr. 2013 m. balandžio 18 d. Sprendimo *Irimie*, C-565/11, EU:C:2013:250, 20 ir 21 punktus ir 2014 m. spalio 15 d. Sprendimo *Nicula*, C-331/13, EU:C:2014:2285, 27 ir 28 punktus), todėl jo suma neturi būti laikoma įtraukta į šiuo mokesčiu apmokestintų transporto priemonių rinkos vertę. Minėto mokesčio likutis šių transporto priemonių vertėje lygus nuliui, todėl ši suma yra būtinai mažesnė už naują mokestį, nagrinėjamu atveju aplinkos

mokestį, taikomą to paties tipo, tų pačių charakteristikų ir to paties nusidėvėjimo įvežtoms naudotoms transporto priemonėms (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 50 punktą).

40 Savaime suprantama, pagrindinės bylos atveju OUG Nr. 9/2013 4 straipsnio d punkte numatyta situacija, kai atitinkamai transporto priemonei taikytas registracijos mokestis buvo grąžintas ir jame numatyta, kad šiuo atveju perrašant nuosavybės teises į atitinkamą transporto priemonę atsiranda prievolė mokėti aplinkos mokestį.

41 Tačiau reikia manyti, kad su Sąjungos teise nesuderinamo mokesčio likutis nebeįtraukiamas į transporto priemonės rinkos vertę, kai šios transporto priemonės savininkas pagal šią teisę turi galimybę paprašyti grąžinti šį mokestį, neatsižvelgiant į tai, ar jis jau buvo grąžintas, ar ne šios transporto priemonės pardavimo dieną.

42 Iš tiesų vien dėl šios paprastos galimybės atitinkamų Rumunijos naudotų transporto priemonių savininkai yra skatinami nurodyti už šias transporto priemones pardavimo kainą, kurioje neįvertinamas šis mokestis, net jeigu jis dar nebuvo grąžintas. Taigi, jeigu mokestis dar nebuvo grąžintas, šių transporto priemonių pirkėjai bus atleisti nuo aplinkos mokesčio pagal OUG Nr. 9/2013 4 straipsnio c punktą. Tačiau iš kitos valstybės narės įvežtos naudotos transporto priemonės bus nuosekliai apmokestintos OUG Nr. 9/2013 numatytu aplinkos mokesčiu, įregistruojant nuosavybės teises į šias transporto priemones Rumunijoje. Taigi atleidimu nuo mokesčio, kuris išplaukia iš šios nuostatos, sukuriamas Rumunijos rinkoje jau esančių transporto priemonių konkurencinis pranašumas, todėl atgrasoma nuo panašių transporto priemonių įvežimo iš kitų valstybių narių.

43 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad SESV 110 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad:

— pagal jį nedraudžiama valstybei narei įvesti motorinių transporto priemonių mokesčio, kuriuo apmokestinamos tiek įvežtos naudotos transporto priemonės, kai jos pirmą kartą registruojamos toje valstybėje narėje, tiek jau įregistruotos transporto priemonės, kai pirmą kartą toje valstybėje narėje perrašoma nuosavybės teisė į jas,

— pagal jį draudžiama valstybei narei atleisti nuo šio mokesčio jau įregistruotas transporto priemones, už kurias sumokėtas ir negrąžintas anksčiau galiojęs mokestis, pripažintas nesuderinamu su Sąjungos teise.

Dėl Teisingumo Teismo sprendimo poveikio laiko atžvilgiu

44 Tuo atveju, jeigu sprendime, kuris turi būti priimtas, bus nuspręsta, kad apmokestinimas, kaip antai numatytas OUG Nr. 9/2013, yra nesuderinamas su SESV 110 straipsniu, Rumunijos vyriausybė prašė Teisingumo Teismo apriboti savo sprendimo poveikį laiko atžvilgiu. Iš tiesų ši vyriausybė teigia, kad šis sprendimas galėtų sukelti didelių sunkumų Rumunijos ekonomikai.

45 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Sąjungos teisės normos išaiškinimu, kurį Teisingumo Teismas pateikia pagal SESV 267 straipsnio jam suteiktus įgaliojimus, prireikus patikslinama šios normos reikšmė ir apimtis, kaip ji turi arba turėjo būti suprasta ir taikoma nuo įsigaliojimo momento. Remiantis tuo darytina išvada, kad taip išaiškintą normą pats teismas gali ir turi taikyti net tiems teisiniams santykiams, kurie atsirado ir buvo užmegzti prieš priimant sprendimą dėl prašymo išaiškinti, jei, be to, įvykdytos su šios normos taikymu susijusį ieškinį kompetentingiems teismams leidžiančios pareikšti sąlygos (žr. 1988 m. vasario 2 d. Sprendimo *Blaizot ir kt.*, 24/86, EU:C:1988:43, 27 punktą; 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *Skov ir Bilka*, C-402/03, EU:C:2006:6, 50 punktą ir 2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 53 punktą).

46 Todėl Teisingumo Teismas tik išimtiniais atvejais ir taikydamas bendrąjį teisinio saugumo principą, kuris yra Sąjungos teisės sistemos dalis, gali apriboti galimybę remtis išaiškinta norma. Kad būtų galima nuspręsti dėl tokio apribojimo, turi būti tenkinami du esminiai kriterijai, t. y. suinteresuotųjų asmenų sąžiningumas ir didelių sunkumų rizika (2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *Skov ir Bilka*, C-402/03, EU:C:2006:6, 51 punktas ir 2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 54 punktas).

47 Be to, toks apribojimas gali būti leidžiamas tik pačiame sprendime, kuriame pateikiamas prašytas išaiškinimas (2007 m. kovo 6 d. Sprendimo *Meilicke ir kt.*, C-292/04, EU:C:2007:132, 36 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

48 Pagrindinėje byloje dėl ekonominių padarinių, kurių gali sukelti apmokestinimo, kaip antai numatyto OUG Nr. 9/2013, nesuderinamumas su SESV 110 straipsniu, Rumunijos vyriausybė pateikė vertinimą, pagal kurį reikėtų grąžinti 6 504 429 857,47 RON (apie 1 448 341 039 EUR) iš transporto priemonių registracijos mokesčio surinktų sumų su palūkanomis. Dėl tokių sumų grąžinimo 0,9 % (nuo 1,83 % iki 2,7 % Rumunijos BVP) padidėtų 2015 m. numatytas šios valstybės biudžeto deficitas.

49 Konstatuotina, kad Rumunijos vyriausybės pastabos yra neaiškios dėl klausimo, ar šis vertinimas yra susijęs tik su sumomis, surinktomis iš aplinkos mokesčio, numatyto OUG Nr. 9/2013, ar ir su sumomis, Rumunijos vyriausybės surinktomis iš visų registracijos mokesčių, t. y. taip pat specialiojo mokesčio, taršos mokesčio ir mokesčio už išmetamus teršalus.

50 Taigi Teisingumo Teismas nutylėdamas arba aiškiai atsisakė apriboti sprendimų, kuriuose pažymimas šių mokesčių nesuderinamumas su Sąjungos teise (dėl taršos mokesčio, numatyto OUG Nr. 50/2008, žr. 2011 m. balandžio 7 d. Sprendimą *Tatu*, C-402/09, EU:C:2011:219 ir 2011 m. liepos 7 d. Sprendimo *Nisipeanu*, C-263/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:466, 34–38 punktus; dėl taršos emisijos mokesčio, renkamo pagal Įstatymo Nr. 9/2012 skirtingas redakcijas, žr. 2014 m. vasario 3 d. Nutarties *Câmpean ir Ciocoiu*, C-97/13 ir C-214/13, nepaskelbta Rink., EU:C:2014:229, 37–42 punktus; taip pat žr. 2015 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Manea*, C-76/14, EU:C:2015:216, 56–59 punktus), ir sprendimų, kuriuose nurodoma, kad tokie mokesčiai turi būti grąžinami su palūkanomis (žr. 2013 m. balandžio 18 d. Sprendimą *Irimie*, C-565/11, EU:C:2013:250 ir 2014 m. spalio 15 d. Sprendimo *Nicula*, C-331/13, EU:C:2014:2285, 40–42 punktus), poveikį laiko atžvilgiu.

51 Šiomis aplinkybėmis tai, kad Rumunijos vyriausybė uždelsė grąžinti sumas, surinktas iš specialiojo mokesčio, taršos mokesčio ir mokesčio už išmetamus teršalus, negali pateisinti šio sprendimo poveikio apribojimo laiko atžvilgiu.

52 Todėl didelių sunkumų buvimo sąlyga negali būti laikoma įvykdyta. Tokiomis aplinkybėmis nebūtina tikrinti, ar tenkinamas suinteresuotųjų asmenų sąžiningumo kriterijus.

53 Remiantis šiais argumentais darytina išvada, kad nereikia riboti šio sprendimo poveikio laiko atžvilgiu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

54 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

SESV 110 straipsnį reikia aiškinti taip, kad:

— **pagal jį nedraudžiama valstybei narei įvesti motorinių transporto priemonių mokesčio, kuriuo apmokestinamos tiek įvežtos naudotos transporto priemonės, kai jos pirmą kartą registruojamos toje valstybėje narėje, tiek jau įregistruotos transporto priemonės, kai pirmą kartą toje valstybėje narėje perrašoma nuosavybės teisė į jas,**

— **pagal jį draudžiama valstybei narei atleisti nuo šio mokesčio jau įregistruotas transporto priemones, už kurias sumokėtas ir negrąžintas anksčiau galiojęs mokestis, pripažintas nesuderinamu su Sąjungos teise.**

Parašai.